

ארגונים על-כיתתיים בארצות הברית למען הפליטים

(Non-Sectarian Refugee Organizations in the United States). בשנות ה-30 וה-40 פעלו בארצות-הברית כמה ארגונים על-כיתתיים (דהיינו, ארגונים שפעלו על בסיס של שיתוף-פעולה בין קבוצות דתיות שונות), במטרה לסייע לפליטים. זאת – בצד הגופים והמוסדות היהודיים והנוצריים שטיפלו בפליטים. בין הארגונים העל-כיתתיים הללו היו ה'וועד האמריקני לסיוע לילדים קורבנות הנאצים'; ה'מועצה האמריקנית של ארגונים וולונטריים לשירות בחוץ-לארץ'; 'ועד החירום לסיוע לרופאים עקורים זרים'; 'ועדת תיאום ארצית לסיוע לפליטים ולמהגרים מגרמניה'; 'שירות ארצי לפליטים'; ה'וועד העל-כיתתי למען ילדים פליטים מגרמניה'; ה'קרן העל-כיתתית למען ילדים פליטים'; 'ועדה למציאת תעסוקה למוסיקאים גרמנים ואוסטרים'; ה'ועדה המייעצת של הנשיא לענייני פליטים מדיניים'; 'עזרה עצמית של מהגרים ממרכז אירופה'; וה'וועד האמריקני לטיפול בילדים אירופים'.

הקמת הוועדים העל-כיתתיים היתה פרי יוזמתם של יהודים לשתף אישים נוצרים נודעים במאמץ לעורר בדעת הקהל הנוצרית עניין והבנה לגורל הפליטים. פעילויות על-כיתתיות נחשבו לדרך הטובה ביותר להבטחת תמיכה בציבור הנוצרי, וזאת מכיוון שבחוגים אקדמיים ומקצועיים, כגון באוניברסיטאות, בבת-החולים ובהסתדרות הרופאים האמריקנית, רווחו רגשות אנטי יהודיים. הקמתם של הגופים העל-כיתתיים נבעה גם מן הצורך לטפל בקטיגוריות מסויימות של פליטים שלהן היו בעיות ייחודיות, כגון ילדים, רופאים, עורכי-דין, פסיכולוגים, אנשי-מדע ומוסיקאים, שרק ארגונים מקצועיים יכלו לטפל בהם.

תקציבם של כמה מהגופים הללו, כגון 'ועדת התיאום הארצית', ה'שירות הארצי לפליטים' והוועדים לסיוע לרופאים, לעורכי-דין, למוסיקאים ולעובדים סוציאליים, בא בעיקרו ממקורות יהודיים. הגופים הללו היו על-כיתתיים אך ורק בכך שהם הושיטו סיוע לבני כל הדתות בלא כל הבחנה, אף שרוב הנזקקים להם היו יהודים. בהנהלת גוף כזה ישבו אומנם כמה נוצרים ובשעת הצורך הסתייעו בהשפעתם. ואולם, את עצם העבודה עשו יהודים. היושב-ראש, הגזבר והמזכיר היו תמיד יהודים. ספק אפוא אם אפשר לראות ברוב הוועדים הללו גופים על-כיתתיים במלוא מובן המלה.

הסיוע שהגישו הוועדים העל-כיתתיים היה רחוק מלספק את צורכי הפליטים, וזאת מחמת מחסור חמור בכסף ששיקף ברור את הלוך-הרוחות בציבור בארצות-הברית, שהיה אדיש, אם לא עוין, לגורל הפליטים. כך, למשל, בכל השנים שמ-1934 עד 1942 העניק 'ועד החירום לסיוע לרופאים עקורים זרים' רק 125 מלגות בסכום כלל של 294,075 דולר. 'ועד החירום לסיוע למלומדים גרמנים עקורים' נתן מענקים ל-335 מלומדים מתוך 6,000 המדענים שהיו רשומים בתיקו. עד 1943 הביא ה'וועד העל-כיתתי לטיפול בילדים אירופים' בסך-הכל 1,193 ילדים מבריטניה, מצרפת ומספרד. למרות הישגיהם המוגבלים הגבירו הוועדים העל-כיתתיים את שיתוף-הפעולה בין בני קבוצות דתיות שונות וסללו את הדרך להבנה רבה יותר ביניהן אחרי מלחמת-העולם השנייה.

